

21.2.2024

Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

E 58/2023 vp

Valtioneuvoston selvitys: Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024–2029

E-kirjeellä määritellään valtioneuvoston avaintavoitteet seuraavalle EU-vaalikaudelle 2024–2029. Lisäksi vuosittain laaditaan konkreettinen EU-vaikuttamisstrategia Suomen edun kannalta keskeisistä EU-kysymyksistä.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry ottaa lausunnossaan kantaa Suomen määrittelemiin avaintavoitteisiin, jotka koskevat osaamista ja koulutusta.

Koulutettu työvoima kilpailukykytekijänä

Avaintavoitteissaan Suomi korostaa, että liikkuvuuden edistäminen painottaen korkean tuottavuuden sektoreita on keskeistä laadukkaan ja saavutettavan koulutuksen ja strategisesti keskeisen osaamisen varmistamiseksi. Suomi näkee osaavan koulutetun työvoiman saatavuuden parantamisen keskeisenä tekijänä Euroopan kilpailukyvyille.

AMKE pitää hyvänä, että Suomi nostaa osaavan koulutetun työvoiman saatavuuden yhdeksi keskeiseksi strategiseksi kilpailukykytekijäksi. AMKE painottaa, että riittävä ja ennakoitava koulutuksen rahoitus muodostaa perustan osaavan koulutetun työvoiman saatavuuden varmistamiselle. Osaava henkilöstö on yritysten tärkein kilpailuetu.

Monilla aloilla kärsitään jo nyt huomattavasta osaajapulasta. Väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön määrän väheneminen tulevat vaikeuttamaan tilannetta entisestään. AMKE painottaa, että osaajien saatavuuden parantamiseksi on pyrittävä määrätietoisesti lisäämään työ- ja koulutusperusteista maahanmuuttoa. Ammatillisella koulutuksella on keskeinen rooli maahan muuttavien henkilöiden osaamisen vahvistamisessa ja työllistymispolkujen edistämisessä.

Avaintavoitteissaan Suomi pitää Euroopan kilpailukyvyyn ja menestyksen kannalta ratkaisevana, että jatkamme määrätietoisia ponnisteluja koulutustason nostamiseksi ja jatkuvan oppimisen vahvistamiseksi EU:n tasolla. Jatkuvat panostukset Erasmus+:n kaltaisiin ohjelmiin tukevat näitä tavoitteita. Maailmanlaajuisessa kilpailussa EU:n on oltava kilpailukykyinen alue sekä huippututkimukselle että opiskelijavaihdolle.

AMKE pitää kannatettavana kansallista tavoitetta, että puolet nuorten ikäluokasta suorittaisi korkeakoulututkinnon. Suomessa tämä edellyttää sitä, että yhä useampi ammatillisen tutkinnon suorittanut jatkaisi korkeakouluun. Tällä hetkellä jo 45 prosentilla ammattikorkeakouluissa paikan vastaanottaneista uusista opiskelijoista on ammatillisen koulutuksen tausta. Yliopistoissa vastaava luku on alle neljä prosenttia. AMKE painottaa, että ammatillisen tutkinnon ja ylioppilastutkinnon suorittaneiden yhdenvertaista asemaa jatko-opintoihin hakeuduttaessa on vahvistettava.

AMKE pitää nopeasti muuttuvassa työelämässä tärkeänä tavoitetta jatkuvan oppimisen vahvistamisesta. Ammatillisen koulutuksen keskeinen tehtävä on tuottaa osaavia työntekijöitä työ- ja elinkeinoelämään. Kauppakamarien osaajatarvekyselyiden mukaan (mm. 2023) suurin tarve yrityksissä on ammatillisen tutkinnon suorittaneista. AMKE painottaa, että korkeakoulutuksen sijaan monelle ammattiosaajalle luonteva väylä osaamistason nostamiseen on ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tai niiden osien suorittaminen.

Euroopan komissio on ehdottanut neuvoston suositukseksi, että 15 prosenttia ammatillisen koulutuksen opiskelijoista tekisi ulkomaanjakson opintojensa aikana. AMKE pitää kansainvälistä opiskelijaliikkuvuutta tärkeänä asiana. Ammattiin opiskelevilla kansainvälinen opiskelijavaihto kehittää ammatillisia taitoja, vahvistaa kielitaitoa ja kykyä toimia erilaisissa kulttuureissa. Näiden taitojen merkitys korostuu kansainvälisessä ja monimuotoistuvassa työelämässä sekä jatko-opinnoissa.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Satu Ågren
johtava asiantuntija

Lisätiedot: johtava asiantuntija Satu Ågren, 040 772 3234, satu.agren@amke.fi